

ΣΙΜΟΝ ΝΤΕ ΜΠΟΒΟΥΑΡ
ΠΑΡΕΞΗΓΗΣΗ
ΣΤΗ ΜΟΣΧΑ

Σήκωσε το βλέμμα από το βιβλίο της. Τι πλήξη όλα αυτά τα τσιτάτα περί έλλειψης επικοινωνίας! Αν θέλουμε πραγματικά να επικοινωνήσουμε το κατορθώνουμε, περισσότερο ή λιγότερο καλά. Εντάξει, όχι με όλο τον κόσμο, αλλά με δυο τρεις ανθρώπους. Καθισμένος στη διπλανή θέση, ο Αντρέ διάβαζε ένα νουάρ. Εκείνη του αποσιωπούσε διαθέσεις, παράπονα, ένα σωρό έγνοιες· είχε κι αυτός, προφανώς, τα ασήμαντα μυστικά του, σε γενικές γραμμές όμως δεν αγνοούσαν τίποτα ο ένας για τον άλλο. Έριξε μια ματιά από το παράθυρο: δάση σκοτεινά και φωτεινά λιβάδια χάνονταν στον ορίζοντα. Πόσες και πόσες φορές δεν είχαν διασχίσει τον χώρο μαζί, με τρένο, αεροπλάνο, πλοίο, καθισμένοι ο ένας πλάι στον άλλο, κρατώντας ένα βιβλίο στο χέρι; Συχνά γλιστρούσαν σιωπηλά, πλάι πλάι, στη θάλασσα, στη γη, στον αέρα. Εκείνη η στιγμή είχε τη γλύκα της ανάμνησης και τη χαρά της υπόσχεσης. Πόσων χρονών να ήταν, τριάντα ή εξήντα;

Τα μαλλιά τού Αντρέ είχαν ασπρίσει από νωρίς: άλλοτε, το χόνι που αναδείκνυε τη μελαμψή φρεσκάδα της όψης του έμοιαζε σαν κοκεταρία. Ακόμη ήταν κοκεταρία. Η επιδερμίδα του είχε σκληρύνει, χαρακωθεί, δέρμα παλιό, μα το χαμόγελο στα χείλη και στα μάτια είχε κρατήσει τη λάμψη του. Παρά τον αντίλογο του φωτογραφικού λευκώματος, η νεανική εικόνα του υποκλινόταν στο σημερινό του πρόσωπο: η Νικόλ τον θεωρούσε απροσδιορίστου ηλικίας. Ίσως επειδή κι ο ίδιος έδειχνε να αγνοεί πως διέθετε κάποια. Αυτός που κάποτε λάτρευε να τρέχει, να κολυμπά, να σκαρφαλώνει και να κοιτιέται στους καθρέφτες, τώρα ήταν εξήντα τεσσάρων ετών, μέσα στην ξεγνοιασιά. Μια ολόκληρη ζωή με γέλια, δάκρυα, θυμούς, περιπτώξεις, εξομολογήσεις, σιωπές, ξεσπάσματα, και ήταν φορές που έμοιαζε να μην έχει κυλήσει ο χρόνος. Το μέλλον απλωνόταν ακόμη, στο διηνεκές.

«Ευχαριστώ».

Η Νικόλ ψάρεψε μια καραμέλα απ' το καλάθι, τρομοκρατημένη από την παχυσαρκία και το σκληρό βλέμμα της αεροσυνοδού, όπως της είχε συμβεί τρία χρόνια πριν με σερβιτόρες εστιατορίων και καμαριέρες σε διάφορα ξενοδοχεία. Ίχνος φιλικότητας κατά την παραγγελία, εί-

χαν όμως πλήρη συνείδηση μέχρι που έφταναν τα δικαιώματά τους, δεν μπορούσε, λοιπόν, κανείς παρά μονάχα να τις παραδεχτεί: μπροστά τους όμως ένωθες ότι είχε υποπέσει σε κάποιο λάθος ή, τουλάχιστον, πως ήσουν ύποπτος για κάτι.

«Φτάνουμε» του είπε.

Κοιτούσε με δέος το έδαφος που πλησίαζε. Μέλλον στο διηνεκές: που μπορούσε να γίνει κομμάτια από στιγμή σε στιγμή. Τις γνώριζε καλά αυτές τις μεταπτώσεις της, απ' την ευδαιμονία της ασφάλειας στις σουβλιές του φόβου: μια ξεσπούσε ο Τρίτος Παγκόσμιος, μια ο Αντρέ προσβαλλόταν από καρκίνο του πνεύμονα – δύο πακέτα την ημέρα ήταν πολύ, πάρα πολύ –, μια το αεροπλάνο συντριβόταν στο έδαφος. Ωραίος τρόπος για να τελειώσει κανείς τη ζωή του: μαζί με τον άλλο και χωρίς ιστορίες· όχι όμως τόσο νωρίς, όχι τώρα. Σωθήκαμε γι' άλλη μια φορά, σκέφτηκε όταν ακούμπησαν οι ρόδες, λίγο απότομα, στον διάδρομο. Οι ταξιδιώτες φόρεσαν τα πανωφόρια τους, μάζεψαν τα πράγματά τους. Ποδοκρότημα της αναμονής. Μακρύ ποδοκρότημα.

«Νιώθεις τη μυρωδιά απ' τις σημύδες;» είπε ο Αντρέ.

Έκανε ψύχρα, σχεδόν κρύο: η αεροσυνοδός είχε ανα-

κοινώσει δεκάξι βαθμούς. Τρεισήμισι ώρες απόσταση, και το Παρίσι ήταν κοντά κι άλλο τόσο μακριά, το Παρίσι που σήμερα το πρωί μύριζε άσφαλτο και θύελλα, καταπονημένο από την πρώτη γερή, καλοκαιρινή ζέστη: πόσο κοντά ήταν ο Φιλίπ και πόσο μακριά... Τους μετέφερε ένα πούλμαν –διασχίζοντας ένα αεροδρόμιο πολύ πιο αχανές από εκείνο στο οποίο είχαν προσγειωθεί το '63– και τους άφησε σε ένα γυάλινο κτίριο σε σχήμα μανιταριού, όπου γινόταν ο έλεγχος των διαβατηρίων. Στην έξοδο τους περίμενε η Μάσα. Για άλλη μια φορά η Νικόλ έμεινε έκπληκτη αναγνωρίζοντας στο πρόσωπό της, αρμονικά χωνεμένα, τα τόσο ανόμοια χαρακτηριστικά της Κλερ και του Αντρέ. Λεπτή, κομψή, με μοναδική μυρωδιά από Μόσχα το απαρχαιωμένο χτένισμά της.

«Ήταν καλό το ταξίδι σας; Είστε καλά; Είσαι καλά;»

Μιλούσε στον ενικό στον πατέρα της και στον πληθυντικό στη Νικόλ. Φυσιολογικό και συγχρόνως αλλόκοτο.

«Δώστε μου την τσάντα».

Κι αυτό φυσιολογικό. Αλλά όταν ένας άντρας μεταφέρει τις αποσκευές σας, είναι επειδή είστε γυναίκα· μια γυναίκα το κάνει επειδή είναι νεότερή σας, και τότε εσείς αισθάνεστε γριά.

«Δώστε μου τα δελτία παραλαβής των αποσκευών και καθίστε εκεί» είπε αυταρχικά η Μάσα. Η Νικόλ υπάκουσε. Γριά. Δίπλα στον Αντρέ το ξέχναγε συχνά, αλλά χίλιες δυο κεντιές έσπευδαν να της το θυμίσουν. Όμορφη κοπέλα, είχε σκεφτεί βλέποντας τη Μάσα. Θυμόταν ότι στα τριάντα της είχε χαμογελάσει όταν ο πεθερός της είχε προφέρει τις ίδιες λέξεις για κάποια σαραντάρια. Τώρα, και στην ίδια οι περισσότεροι άνθρωποι φαίνονταν νέοι. Γριά. Το αποδεχόταν δύσκολα, κι από τα σπάνια πράγματα που δεν ομολογούσε στον Αντρέ ήταν εκείνη η απελπισμένη κατάπληξη. Κι όμως, υπάρχουν πλεονεκτήματα, σκέφτηκε. Η σύνταξη ηχούσε κάπως σαν απόρριψη. Αλλά ήταν ευχάριστο να μπορείς να κάνεις διακοπές όποτε ήθελες· για την ακρίβεια, να είσαι συνέχεια σε διακοπές. Στις σχολικές τάξεις που κόχλαζαν, οι συνάδελφοι μόλις που άρχιζαν να ονειρεύονται την αναχώρηση. Εκείνη είχε ήδη φύγει. Αναζήτησε με το βλέμμα τον Αντρέ, που στεκόταν δίπλα στη Μάσα, μέσα στο πλήθος. Στο Παρίσι άφηνε να τον αποσπούν υπερβολικά πολλοί άνθρωποι. Ισπανοί πολιτικοί κρατούμενοι, έγκλειστοι Πορτογάλοι, κυνηγημένοι Ισραηλίτες, κονγκολέζοι, ανγκολέζοι, καμερουνέζοι επαναστάτες, βενεζολάνοι,

περουβιανοί, κολομβιανοί αντάρτες και πόσους άλλους δεν ξεχνούσε – ήτανε πάντοτε έτοιμος να τους συντρέξει, όσο το επέτρεπαν οι δυνάμεις του. Συγκεντρώσεις, διαδηλώσεις, συναντήσεις, συνέδρια, φυλλάδια, αντιπροσωπείες, αποδεχόταν όλα τα καθήκοντα. Ανήκε σε ένα σωρό ομάδες και επιτροπές. Εδώ, κανείς δεν θα αξίωνε κάτι από εκείνον. Γνώριζαν μονάχα τη Μάσα. Το μόνο που θα έκαναν με τη Νικόλ θα ήταν να κοιτάζουν τα πράγματα μαζί: της άρεσε να τα ανακαλύπτει μ' εκείνον και ο χρόνος, παγωμένος απ' τη μακρά μονοτονία της ευτυχίας τους, να ξαναβρίσκει την αναβλύζουσα φρεσκάδα του. Σηκώθηκε. Θα ήθελε να βρισκόταν ήδη στους δρόμους, κάτω απ' το τείχος του Κρεμλίνου. Είχε ξεχάσει πόσο μεγάλη μπορούσε να είναι η αναμονή στη χώρα αυτή.

«Έρχονται οι βαλίτσες;»

«Πού θα πάει; Θα έρθουν» είπε ο Αντρέ.

Η Νικόλ και ο Αντρέ, ένα ηλικιωμένο ζευγάρι συνταξιούκων καθηγητών, κάνουν ένα ταξίδι στη Μόσχα της δεκαετίας του '60, για να επισκεφθούν τη Μάσα, κόρη του Αντρέ από προηγούμενο γάμο.

Στη διάρκεια αυτού του ταξιδιού οι ήρωες βιώνουν μια διπλή κρίση.

Το πρόβλημα της επικοινωνίας μεταξύ τους επανέρχεται, καθώς και οι επιπτώσεις των γηρατειών. Ταυτόχρονα, όμως, η προσωπική ιστορία παντρεύεται με τη συλλογική Ιστορία. Η απογοήτευση του Αντρέ που δεν βρίσκει στη Μόσχα το απόλυτο σοσιαλιστικό ιδεώδες, όπως περιμένε, δίνει αφορμή για ένα σχόλιο στην ΕΣΣΔ της εποχής εκείνης.

*Μια γλυκόπικρη ιστορία
με τον ρυθμό, το σπλ και την ενέργεια
της Σιμόν ντε Μποβουάρ.*

ISBN 978-960-566-483-1

9 789605 664831
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 6483